

Erik B. Smith
Gestaltinstitut

Dansk Psykoterapeut Forenings
menneskesyn

Indholdsfortegnelse

Problemformulering.	Side 2.
Indledning.	Side 2.
A. Friheden til at vælge det gode liv under ansvaret	Side 4.
B. Dansk Psykoterapeut Foreningens etikregler	Side 7.
Dygtig og ansvarlig.	Side 7.
Fortrolighed og tavshed.	Side 9.
Overgreb og misbrug.	Side 11
Det kollegiale samarbejde.	Side 14.
Værdioptimering i fremmedsfæren	Side 15
C. Valget af terapeut.	Side 15.
D. Det moralske dilemma.	Side 18.
E. Afslutning og konklusion.	Side 20.
Litteratur- og kildefortegnelse.	Side 24.
Bilag 1. Vedtægter.	Side 25
Bilag 2. Etikregler.	Side 36
Bilag 3. Abstract	Side 42

Jeg vil undersøge Dansk Psykoterapeut Forenings menneskesyn og de etikregler, der udtrykker, hvad foreningen forstår ved god opførsel for sine medlemmer.

Min hypotese er, at Psykoterapeut Foreningens menneskesyn udtrykker følgende:

- A. Ethvert menneske har friheden til, inden for visse grænser, at vælge det han eller hun forstår ved et godt liv, under ansvar for sig selv og sine omgivelser.

Foreningens etikregler udtrykker:

- B. Ethvert medlem af foreningen har pligt til at være veluddannet og ajour med ny teori på sit område, kunne anvende sin viden hensigtsmæssigt og med empati, være til rådighed for klienten med ansvar for den terapeutiske proces, og til støtte for en positiv personlig udvikling hos klienten. Terapeuten skal være respektfuld, opmærksom og kontaktfuld i relation til sine klienter.

Indledning

Psykoterapien er en ung videnskab. Sigmund Freud (1856 – 1939) er grundlæggeren af psykoanalysen, der senere blev udgangspunktet for en udvikling af forskellige psykoterapeutiske retninger. De moralske normer for psykoterapien, anser jeg for fælles for de forskellige terapeutiske retninger.

I psykoterapiens barndom – og den er knap nok overstået – havde ingen fokus på konkrete anvisninger af en moralsk adfærd som psykoterapeut. Freud og Jungs opførsel i forhold til deres kvindelige klienter, ville i dag have medført, at de var blevet smidt ud af deres faglige organisationer. Fritz Perls (1894 – 1970), der udviklede gestaltterapien, skrev ligefrem en bog om sine eskapader i ”¹In and Out the Garbage Pail”. Perls skriver blandt andet: ”I like my reputation as being both a dirty old man and a guru. Unfortunately the first is on the wane and the second ascending”.

Min egen terapeutiske erfaring er gestaltterapien. I perioden 2001 til 2008 var jeg formand for Psykoterapeut Foreningen, og jeg er således medansvarlig for de eksisterende etikregler. I dag er jeg medlem af foreningens etikudvalg, hvor vi træffer konkrete afgørelser efter klager fra klienter over et medlems adfærd som psykoterapeut.

---

¹ Perls, Frederick S. (1969) Bogen er uden sidetal. Sætningen findes cirka 1/3 inde i bogen.

Hvad vil det sige at være en god terapeut? Klienten kommer til terapeuten, fordi der er noget i tilværelsen der ikke fungerer. Klienten synes måske ikke han eller hun har et godt liv. Terapeutens opgave er at give klienten en opmærksomhed på, hvornår og hvordan klienten reagerer uhensigtsmæssigt, så han eller hun får mulighed for at handle anderledes næste gang situationen opstår. Det er ikke terapeutens opgave at definere, hvad klienten forstår ved 'et godt liv'.

Den terapeutiske proces har fokus på relationen mellem terapeut og klient. Terapeuten besidder i kraft af sin uddannelse en viden, der skaber en vis afhængighed hos klienten, og som forpligter terapeuten til at handle faglig forsvarligt og etisk korrekt.

Dansk Psykoterapeut Forenings etikregler skal tages alvorlig. Overtrædelse kan medføre udelukkelse af foreningen, og derfor er det vigtigt at undersøge om reglerne udtrykker en relevant faglig holdning, dvs. den rigtige måde at handle på i relationen terapeut- klient. Hvilket formål udtrykker reglerne? Er regelsættet udtømmende formuleret? Det vil betyde, at man kan slutte modsætningsvis, dvs. når handlingen ikke direkte er beskrevet i reglen, er den enten tilladt eller forbudt, alt efter om reglen er et forbud eller et påbud. Regelsættet kan også være formuleret så bredt, at der er tale om eksempler, og er det tilfældet, kan man slutte analogt i andre tilsvarende situationer.

Med udgangspunkt i min hypotese, vil jeg undersøge foreningens regelsæt og formål, for på den måde at klargøre det menneskesyn foreningen står for. I det afsluttende afsnit af opgaven vil jeg vurdere, om der i menneskesynet er elementer af objektiv karakter, hvor man kan skelne mellem rigtigt og forkert, og som kan anvendes i hverdagslivet.

Et psykoterapeutisk forløb har nogle forudsætninger og nogle betingelser. Det er en forudsætning, at klienten har friheden til at vælge under ansvar, og det er en forudsætning, at klienten selv ved, hvad han eller hun forstår ved et godt liv. I afsnit A vil jeg undersøge disse forudsætningers relevans.

Dansk Psykoterapeut Forening opstiller nogle betingelserne til terapeuten for det terapeutisk forløb. De er først og fremmest beskrevet i foreningens vedtægter og etikregler. I afsnit B vil jeg undersøge om reglerne er hensigtsmæssige og tilstrækkelige.

Afsnit C omhandler kontrakten mellem terapeut og klient. I foreningens regelsæt er intet konkret om en sådan kontrakt. I afsnittet argumenterer jeg for, at der bør være et påbud til terapeuten om oprettelse af en kontrakt eller i det mindste en klar aftale, inden terapiens start, der vedrører de situationer, hvor klienten ikke kan forudse

begrænsninger eller ændringer i det terapeutiske forløb. Kontrakten skal give klienten sikkerhed i valget af terapeut.

Afsnit D er opskriften på forslag til løsning af et konkret moralsk dilemma, hvor jeg inddrager de overvejelser og konklusioner, der er behandlet i de forudgående afsnit i relation til det relevante menneskesyn.

Afsnit E er det konkluderende og afsluttende afsnit. Spørgsmål, der er stillet i opgaven og, som ikke er besvaret i de enkelte afsnit, bliver besvaret. Den endelige konklusion holdes op imod hypotesen.

A. Friheden til at vælge det gode liv under ansvar

Der ligger noget deterministisk i den forestilling, at hvis et menneske udsættes for en bestemt påvirkning, vil det reagere på en bestemt måde. I de situationer er den frie vilje en illusion eller stærkt begrænset.

Gestaltterapien bygger på gestaltpsykologien og på, at det erfaringsmæssigt er således, at mennesket, i mange forskellige situationer, reagerer på en bestemt og ensartet måde. Ser vi fem cirkler, hvoraf de to er store og de tre er små, siger vi ikke, at vi ser fem cirkler, men vi siger, vi ser to store og tre små cirkler. Ser vi tre streger, der er formet som en trekant, hvor enderne ikke mødes, ser vi en trekant – og ikke tre streger. Vi gør trekanten ”færdig”.

Helt generelt kan man sige, at vi som mennesker stræber efter at ”afslutte” eller ”gøre færdig”². Sidder vi med en opgave, som på grund af manglende oplysninger ikke kan gøres færdig, mærker vi en uro i kroppen. Vi søger efter de manglende oplysninger, og når vi har fundet dem, kan vi gøre opgaven færdig. Den færdige opgave giver ro i kroppen. Ser vi på et abstrakt billede, prøver vi at få ”mening” ind i billedet. Hvad forestiller det, spørger vi. Når vi får en forklaring, eller selv finder en, falder der igen ro over os³.

Kognition og neuropsykologiske studier viser, at vi i mange situationer reagerer temmelig ensartet.⁴

Terapien ligger ikke i det videnskabelige deterministiske felt.

---

² K.Koffka(1935) side 569 ff.

³ Morten L. Kringelbach. (2004) Side 197.

⁴ Anders Gade (1997). Kap. 5

I terapien får klienten opmærksomhed på handlemønstre, der giver vanskeligheder i hverdagen. Det kan være uafsluttede opgaver, der skaber uro i kroppen og som kan bringes til afslutning af klienten selv ved at gøre sit arbejde færdigt, eller bringer opgaven til afslutning, ved at klienten kontakter den person, der er en del af det uafsluttede og så få det afsluttet med pågældende.

Nogle reaktioner er bygget ind i den menneskelige psyke, nærmest som i fysikkens aktion – reaktion, medens andre reaktioner er udviklet for at undgå ubehagelige følelsesmæssige oplevelser, som f.eks. skam eller skyld, der så projiceres over i en anden person med det formål, at man selv slipper for fornemmelsen – og slipper for at tage ansvar. ”Det din egen skyld,” eller ” det er ikke min skyld, det er din skyld” hedder sætningerne, hvor afsenderen ikke vil tage ansvar for f.eks. at komme for sent til et aftalt tidspunkt.

Den terapeutiske proces sætter fokus på at tage ansvar i form en viljesakt. Siger klienten ”kan ikke”, beder terapeuten klienten om at sige ” vil ikke” i situationer, hvor der er en valgmulighed, som klienten faktisk kan vælge at udføre. Klienten får opmærksomhed på, at der netop er en mulighed for at gøre noget andet – noget han ikke vil gøre. Der er tale om en viljesakt – jeg vil ikke. Dette indebærer, at klienten tager ansvar for beslutningen ” jeg vil ikke”, i stedet for at foregive at være hjælpeløs, og ikke tage ansvar ved at sige, ” jeg kan ikke”.

Den frie vilje begrænses i et vist omfang af den økonomiske situation, af ens uddannelse og evner. En beslutning f.eks. om at studere på Oxford eller Cambridge Universitet er ikke gennemførlig uden en god økonomi og gode evner. Terapien vil her handle om klientens selvbillede og de realistiske valgmuligheder, der er i tilværelsen.

Determinisme i metafysisk forstand taler om, at enhver begivenhed er årsagsbestemt på en sådan måde, at den indtræder som et ufravigeligt udfald af de forudgående begivenheder. Alt er en logisk følge af reaktioner på begivenheder fra universets start. Her har mennesket ikke en fri vilje. Her kan mennesket ikke vælge.⁵

Det siger sig selv, at psykoterapien har det udgangspunkt, at der er frihed til at vælge. Terapien går netop ud på, at klienten vil vælge anderledes, når pågældende får opmærksomhed omkring sit handlemønster. En neurose i gestaltterapeutisk forstand betyder, at man møder de nye udfordringer med sit gamle handlemønster. Terapiens fokus er netop den neurotiske adfærd.

---

⁵ Erik Klawonn. Problemet om viljens frihed. I.

Det er klienten, der definerer, hvad han eller hun forstår ved et ”godt liv” og for at vælge det gode liv, kræver det en viden om, hvad det gode liv er.

Et godt liv kan forstås i Aristoteles betydning. Noget vi alle anser for et godt liv. Det gode som vi umiddelbart accepterer, og som ikke kræver nogen forklaring. Et liv uafhængig af velstand, geografi og tilhørsforhold. Sundhed og et godt liv hører sammen. Kløgt og retfærdighed hører til et godt liv. Vi handler som et godt menneske for at få et godt liv, siger Aristoteles⁶.

Er mental og fysisk sundhed, nødvendige forudsætninger for et godt liv? For nogle ja, for andre nej. Kan en sindssyg have et godt liv og kan en fysisk handikappet have et godt liv? Efter objektive kriterier sikkert ikke, men nok efter en subjektiv målestok. Den person, der lever i sin egen helt urealistiske virkelighed, kan være et lykkeligt menneske, blot der er andre, der sørger for, at alle nødvendige behov i øvrigt er opfyldt. På samme måde med den fysisk handikappede. De fysiske begrænsninger er ikke i sig selv en hindring for et godt liv. Hjælpemidler, hjælpepersoner og en god sociallovgivningen kan afbøde meget på manglende bevægelighed.

Det humanistiske menneskesyn har den opfattelse, at mennesket grundlæggende er godt. Det betyder, at mennesket har evnen til at udvikle det gode gennem vækst, opdragelse og uddannelse og, at vi kan vælge og derved tage ansvar for det liv, der er godt for os. Der ligger også en erkendelse af, at vi i nogen grad er bundet af ydre vilkår som geografi, arvelige egenskaber og opvækstvilkår. Friheden til at vælge begrænses af disse vilkår, men friheden er samtidig en frihed til at handle under ansvar indenfor disse begrænsninger. Psykoterapeut Foreningens menneskesyn er humanistisk.

”Det gode liv” er ikke en objektiv størrelse, men det indeholder elementer af en vis positiv objektivitet, som f.eks. at kunne forsørge sig selv og sin familie, at være sund og rask og at have en god kontakt med sine medmennesker. Disse objektive elementer kan helt eller delvis ophæves af negative elementer som f.eks. modløshed, offerrolle og uansvarlighed for eget liv. Fraværet af visse positive elementer, kan på samme måde opvejes af andre positive elementer, så resultatet stadig bliver positivt. Hvorvidt den enkelte har et godt liv, eller ved hvad et godt liv er og styrer imod dette, er en subjektiv vurdering.

De fleste klienter kommer i terapi med konkrete problemer som f.eks. ” jeg kan ikke blive i et parforhold”, eller ” jeg er aldrig glad”, eller ” ingen har respekt for mig”.

---

⁶ Aristoteles. Etikken. (2000) Især I. bog og II. bog.

Terapeuten tager udgangspunkt i et sådan udsagn, og i selve terapien afdækkes uhensigtsmæssige handle-mønstre, der ofte ligger uden for klientens opmærksomhed. Med den nye indsigt følger muligheden for at vælge med opmærksomhed, når situationen opstår igen. At vælge med opmærksomhed er at tage ansvar, og vejen til et bedre liv ligger åben for klienten.

Med en let omskrivning af Aristoteles kan man sige, vi skal vælge det gode liv gennem vore handlinger. Vi tager ansvar for vores eget liv, gennem de bevidste valg vi foretager. Ansvar for vore handlinger er den anden forudsætning for det gode liv.

Foreningens menneskesyn er humanistisk og det afspejler, at mennesket har en fri vilje og er ansvarlig for sine handlinger.

Den terapeutiske proces handler om at støtte klientens udvikling hen mod en tilværelse, han eller hun anser for at være en god tilværelse. Forudsætningen er, at den pågældende har en viden om ”det gode liv”, har friheden til at vælge og vil tage ansvar for sine valg og fravalg.

De opstillede forudsætninger er både nødvendige og relevante for terapien.

B. Dansk Psykoterapeut Foreningens etikregler

Dygtig og ansvarlig.⁷

I foreningens vedtægter og etikregler ligger der krav om, at medlemmerne skal være dygtige og ansvarlige i den terapeutiske proces.

Udtrykket dygtighed dækker hér over krav til terapeuten om empati, viden, hensigt, handling og resultat i én fortløbende proces, hvor resultatet er til støtte for klientens ønske om at få en bedre tilværelse.

’Dygtig’ og ’ansvarlig’ er isoleret betragtet to objektive begreber. ’Dygtig’ i terapeutisk sammenhæng indeholder, som nævnt også begreber som ’empati’ og ’hensigt’. Begreber, der i denne sammenhæng, er mere subjektive og som svækker dygtighedsbegrebets objektive karakter. Empati forbindes ofte med ”at tage hensyn til den anden”, ”være forsigtig i sine udsagn”, netop fordi udtrykket dækker over at have forståelse for den andens følelser og at kunne sætte sig i den anden persons sted.

---

⁷ Vedtægternes § 3

Terapeuten kan f.eks. i situationer, hvor klienten manipulerer med sine omgivelser og måske med sig selv, bruge sin empatiske evne til at være direkte og provokerende på en for klienten ubehagelig måde, netop med den hensigt at få klienten til at tage ansvar ved at trænge gennem klientens forsvar. For klienten er det i første omgang en ubehagelig oplevelse. Klienten oplever ikke en ”dygtig” terapeut.

’Ansvarlighed’ eller ’at tage ansvar’ er udtryk, der anvendes på samme måde i både dagligdagen og i professionel sammenhæng. Ansvar er et objektivt begreb. Et begreb, der har en ensartet betydning for alle og i alle sammenhæng. Enten er man ansvarlig eller også er man ikke ansvarlig.

Dansk Psykoterapeut Foreningen stiller krav til sine medlemmer om en grundig uddannelse gennem optagelsesbetingelser for medlemskab jfr. vedtægterne § 3 og etikreglerne § 4. Kravene, der er i overensstemmelse med anvisning fra Socialministeriet, Undervisningsministeriet og Sundhedsministeriet, siger: Først en relevant lang eller mellemlang videregående grunduddannelse, så tre års erhvervserfaring og dernæst en terapeutisk efteruddannelsen med et nærmere bestemt indhold, af mindst fire års varighed og på minimum 800 timer.

Yderligere er der krav til de udøvende terapeuter. De skal løbende gå i supervision og i individuel terapi. Der er ingen minimumstimer pr. år på supervision og terapi. De individuelle behov er for forskellige til at fastsætte et bestemt timetal, men det er åbenbart, at alle løbende skal holde deres terapeutiske viden a jour og samtidig sikre, at deres personlige udvikling ikke går i stå.

Med de opstillede krav til medlemskab forventes det, at terapeuten, gennem sin uddannelse, har den nødvendige viden og de nødvendige færdigheder.

Det kræver viden, empati og erfaring at støtte en klient på en hensigtsmæssig måde. Terapeutens ansvarlighed viser sig ikke alene ved at tage ansvar for egne processer, men også ved ikke at tage ansvar for klientens adfærd. En klients uansvarlighed for egen adfærd er ofte en væsentlig hindring for klienten i at få et godt liv, og mange klienter prøver med alle midler at få terapeuten og andre til at tage dette ansvar f. eks. ved manipulation, ved voldsomme vredesudbrud, ved kassation af terapeuten eller ved at gå i ”sort”. Det kræver viden, mod og empati af terapeuten at imødegå disse voldsomme reaktioner, og ikke falde for fristelsen til at lade klienten ”slippe” for sit ansvar.

Den dygtige terapeut har empati nok til at kunne sætte sig ind i klientens desperation, har viden nok til at forstå baggrunden for klientens reaktion, mod nok til at

risikerer at klienten går sin vej, og erfaring samt sund fornuft nok til at kunne føre processen igennem til det ønskede resultat, nemlig at klienten får den indsigt, at han eller hun må tage ansvar for egne valg for at få et godt liv. Indsigten handler også om, at klienten indser, hvad det er, der får ham eller hende til at undgå at tage dette ansvar.

Foreningens krav til medlemmerne om dygtighed og ansvarlighed er velbegrundet, når man skal møde sin klient professionelt og med respekt. Der er ingen undtagelse fra denne regel. Dygtighed og ansvarlighed er to absolutte krav.

Fortrolighed og tavshed⁸

Det næste krav foreningen stiller til sine medlemmer, er fortrolighed og tavshed.

Tavshedspligten er noget fundamentalt i psykoterapien. Ingen kan forvente, at klienter vil fortælle om stærkt personlige forhold, medmindre de har sikkerhed for, at disse oplysninger ikke kommer videre.

Hele den terapeutiske proces er bygget op omkring tillid mellem terapeut og klient.⁹

Denne tillid hviler på en forventning om respekt for klientens integritet og en forventning om, at terapeuten ikke udnytter sin stilling, og giver oplysninger videre til skade for klienten. Tavshedspligten er således forudsætningen for et vellykket terapeutisk forløb.

Tavshedspligten er en pligt for terapeuten, der varer resten af livet.

I foreningens etikregler er regelsættet formuleret således, at terapeuten har tavshedspligt vedrørende alle personlige forhold erfaret under terapien, dog med de undtagelser der følger af lovgivningen. Der nævnes specielt forhold vedrørende børn og unge.

I regelsættet nævnes ligeledes de formelle betingelser for samtykke til videregivelse af oplysninger til 3.mand, herunder offentlig forevisning af et terapiforløb. Regelsættet er relativt detaljeret, men er det udtømmende, således at man kan slutte modsætningsvis og antage, at tavshedspligten altid gælder, medmindre der foreligger omstændigheder, der falder ind under de undtagelser, der udtrykkeligt er nævnt i regelsættet?

Udgangspunktet må være, at tavshedspligten er en så fundamental ret for klienten, at den ikke kan fraviges uden udtrykkelig angivelse af omstændighederne og

---

⁸ Etikreglerne § 2 stk. 1 til stk.8.

⁹ Else Munck..(1996). Side 59 ff.

med orientering/samtykke til/fra klienten. Tavshedspligten falder ikke ind under Kants ufravigelige pligtetik, allerede fordi der i bestemmelsen angives grunde, hvor tavsheden er en forsømmelse, og oplysninger om terapiens indhold er et påbud, fordi der er fokus på konsekvenserne¹⁰. Jeg har et selvoplevet eksempel, der underbygger dette og som viser at undtagelserne i bestemmelsen ikke er udtømmende..

Midt i et terapeutisk forløb begik en af mine klienter selvmord.

Omkring fire måneder senere blev jeg opsøgt af hans søn. Han var dybt ulykkelig over tabet af sin far, og han fortalte, hvordan han havde opfattet faderens holdning til ham som meget kritisk og kasserende. Intet var godt nok. Under disse omstændigheder valgte jeg at fortælle om faderens sessioner hos mig. Jeg huskede tydeligt hans mange rosende ord om sønnen. Da sønnen gik fra mig, gav han udtryk for stor taknemlighed og lettelse. Det var et bevæget møde, vi havde.

Jeg er ikke i tvivl om, at jeg gjorde det rigtige ved at bryde reglen om tavshedspligten.

Terapien var jo ophørt. Faderen var død, uden at han havde fortalt sin søn, hvor meget han betød for ham, og hvor stolt han var. Jeg havde en mistanke om, at faderen netop ønskede, at jeg skulle fortælle sønnen, hvad han havde sagt, og jeg vidste, at mine oplysninger ville glæde sønnen. Jeg er overbevist om, at han på denne måde kunne få et bedre liv. Min indsigt gjorde det til en moralsk god handling, således som det anføres af Aristoteles i X. bog i Etikken. Tavshedspligten er således ikke et objektivt gode.

Der er heller ikke tavshedspligt, hvis man kan afværge en alvorlig forbrydelse, eller forhindre at et barn bliver mishandlet. Praktisk fornuft siger i situationen med min klient, at der ikke er tavshedspligt. Faderen vælger at fortælle mig, hvad det er, han er så glad og stolt over i forbindelse med sønnen. Af gode grunde kan han ikke røbe, at han vil begå selvmord. Min fornuft siger mig, at han indirekte bad mig om at gå videre med oplysningerne til sønnen. Min fornuft siger mig også, at det ikke havde nogen skadevirkning at fortælle sønnen, hvad faderen havde sagt – sønnens liv blev meget bedre af oplysningerne, og faderen kunne ikke længere selv fortælle sin søn om sin kærlighed til ham og sin stolthed over ham. Tavshedspligten havde ikke nogen objektiv værdi.

Reglen om tavshedspligten og dens undtagelser skal tages med et vist forbehold. Foreligger der en situation, hvor skadevirkningen for klienten ikke eksisterer, og hvor konsekvenserne for andre er meget positive, er der ingen tavshedspligt.

---

¹⁰ Onora O'Neill.. (1991)

Klienter forventer en ubetinget tavshed fra terapeuten, derfor vil det være hensigtsmæssigt, at terapeuten gennemgår regelsættet om tavshedspligten og dens undtagelser med klienten. Man kan kalde det terapeutens loyale oplysningspligt.

Foreningens menneskesyn kan formuleres kort: Klienten skal kunne stole på sin terapeut, inden for de grænser som lovgivningen og den sunde fornuft sætter.

Fortrolighed har tavshed som forudsætning, og der er hensyn, der er større end hensynet til klienten, nemlig hensynet til det barn, der udsættes for overgreb og hensynet til samfundet, såfremt det drejer sig om at afværge en forbrydelse eller hvor det drejer sig om forbrydelser mod statens sikkerhed.

Overgreb og misbrug ¹¹

Foreningen kræver af sine medlemmer, at de ikke udsætter klienterne for overgreb f.eks. i form af fysiske eller psykiske krænkelser eller seksuelt misbrug.

Kontakten mellem klient og terapeut er baseret på åbenhed og tillid.

Terapeuten lytter, har empati, støtter og kender de teorier, der ligger bag klientens uhensigtsmæssige adfærd. Terapeuten forstår klienten. For mange klienter er det lidt af en åbenbaring at sidde overfor et andet menneske, der ikke afbryder, når man fortæller, som er respektfuld, omsorgsfuld og støttende. Klienten kan let glemme, at der er tale om et professionelt forhold, hvor klienten betaler, for det terapeuten giver.

Den positive overføring fra klient til terapeut må ikke misforstås eller misbruges af terapeuten. Der er en "forelskelsesfase" i ethvert vellykket terapeutisk forløb. Terapeuten vil registrere dette, ikke mindst fordi klienten i denne fase smiler meget og accepterer næsten alt, hvad terapeuten foreslår. Klienten kan også i denne fase opleve, at terapeuten har en vis seksuel tiltrækning.

Hvis terapeuten etablerer en seksuel relation til klienten, ødelægges den terapeutiske proces og klienten vil før eller senere, med rette, føle sig misbrugt, udnyttet og svigtet af sin terapeut.

Klienter kommer ikke i terapi for at få en seksuel relation, men fordi noget i deres liv ikke fungerer. Den terapeutiske proces har til formål at hjælpe klienten til at leve mere hensigtsmæssigt. En seksuel relation, under sådanne omstændigheder, er ikke alene ødelæggende for denne proces, men opleves ofte som et fundamentalt svigt fra en person,

---

¹¹ Etikreglerne § 2 stk. 9 & 10

som klienten har vist åbenhed og tillid, og skadevirkningerne kan være ganske voldsomme.

Klienten kan også føle sig ”tvunget” til at svare positivt på terapeutens tilnærmelser af angst for at miste sin ”terapeut”, eller fordi klienten, som et mønster, forvandler nærhed og intimitet til seksualitet. I begge tilfælde vil den seksuelle relation være til ubodelig skade for klientens udvikling mod et bedre liv.

Forelsker terapeuten sig i sin klient, skal han eller hun i supervision for at få klarlagt, hvor og hvordan processen er ”løbet af sporet” for terapeuten. Den terapeutiske proces skal stoppes enten midlertidigt eller for bestandig. Det siger sig selv, at terapeuten hverken kan gå til ”håndgribeligheder”, eller kan fortælle klienten, at han eller hun er blevet forelsket og gengælder de følelser klientens måske også har.

Forbuddet mod en seksuel relation er af forholdsvis ny dato. Både Freud, Jung og Fritz Perls, og uden tvivl også mange andre terapeuter, havde seksuelle relationer til deres kvindelige klienter. For nogle klienter blev det bare en oplevelse, for andre blev det katastrofalt. I dag er forbuddet generelt i alle lande med anerkendte psykoterapeutiske organisationer.

Dansk Psykoterapeut Foreningen har haft adskillige eksklusionssager der vedrørte terapeutens seksuelle udnyttelse af sin klient.

I straffelovens § 223 er et forbud mod at have et seksuelt forhold til personer under 18. år, som man har fået betroet til pleje, opdragelse eller uddannelse. Udnyttelsesbetragtningen er her fastslået i straffeloven.

Foreningens etikregel om forbud mod seksuel udnyttelse er således velbegrunderet, men er forbuddet formuleret tilstrækkeligt klart, og omfatter det alle tænkelige situationer?

Hvis terapeuten afbryder det terapeutiske forløb og derefter indleder et forhold til sin nu tidligere klient, overtræder han eller hun ingen formelle regler. Er det rimeligt? Den sunde fornuft siger, at så længe den positive overføring fra klient til terapeut eksisterer, vil der være tale om udnyttelse. Dette taler for, at den eksisterende regel ikke er fyldestgørende. En tidsfrist på f.eks. 6 måneder efter terapiens ophør, hvor klient og terapeut ikke ser hinanden, synes at beskytte klienten mod urealistiske positive overføringer på terapeuten.

Der er noget indlysende og selvfølgelig i et forbud mod en seksuel relation i forbindelse med et psykoterapeutisk forløb. Det er heller ikke svært at forstå, at en

terapeut kan føle sig seksuelt tiltrukket af en klient, og at terapeuten har pligt til ikke at handle på sine impulser.

Måske er det en situation, der er omfattet af Kants ”fornuftens selvlovgivning”, hvor de moralske regler altid og uden undtagelse gælder og har universel rækkevidde. Hvor det er pligten, der er afgørende og ikke konsekvenserne.¹²

Vil det aldrig være acceptabelt at indlede et seksuelt forhold til sin klient? Hvad hvis klienten er døende, og samtidig er forelsket i sin terapeut, der gengælder følelserne? Jo, hvorfor ikke? Betænelighederne ved urealistiske forestillinger om terapeuten er til at overse. Terapien holder ganske vist op, men erstattes af noget der er mere glædeligt for begge parter. Hvad hvis klienten er en erfaren psykoterapeut, der kender alt til positive overføringer og risikoen ved at forelske sig i sin terapeut? Må terapeut og klient i en sådan situation ikke indlede et seksuelt forhold? Igen, hvorfor ikke? Begge parter ved, hvad de gør. De tager ansvar for at stoppe terapien og erstatte det med en seksuel relation. Omstændighederne er, at der ikke er tale om udnyttelse, og at parterne bare følger deres lyster. David Hume (1711-1776) siger, at moralske domme er baseret på følelser og derfor er subjektive.¹³ Terapeut og klient, i de sidste eksempler, vil sikkert bekræfte Humes påstand. Det er i orden at indlede et seksuelt forhold under disse omstændigheder. I de to eksempler stopper terapien, såfremt der indledes et seksuelt forhold. Fortsætter det, er der tale om en klar overtrædelse af en anden etisk forskrift, nemlig det professionelle i relationen.

Bør der være en forældelsesfrist for klager over seksuel udnyttelse? Imod en forældelse taler, at klienten, der her er offer for terapeutens krænkelser, ofte er plaget af skam og skyld. Følelser og fornemmelser det kræver lang tid at bearbejde. For en forældelse taler, at terapeuten måske er inde i en personlig udvikling, hvor disse krænkelser er blevet bearbejdet og derfor ikke længere forekommer.

Jeg synes ikke der bør være en formel forældelsesfrist, men nok en tilkendegivelse af, at der efter f.eks. 5 år skal noget særligt til, før foreningens etikudvalg skrider til aktion. Der eksisterer en sådan regel de facto for foreningens etikudvalg, men den bør vedtages på en generalforsamling og fremgå af etikreglerne.

Foreningens menneskesyn kan igen udtrykkes således: Pas på dine klienter. De må ikke udnyttes eller misbruges.

---

¹² Jfr. Note 10.

¹³ Justus Hartnack & Johannes Sløk (red.)(1966). Afsnit: En undersøgelse af moralens principper.

Det kollegiale samarbejde¹⁴

Foreningens menneskesyn siger: Vær en god og loyal kollega og husk, at hensynet til din klient går forud for hensynet til din kollega.

Etikreglerne forholder sig til det kollegiale samarbejde i § 3, hvor det hedder, at terapeuten skal vise kollegial respekt og hensynsfuldhed. Hensynet går dog ikke længere end til, at man skal anmelde en overtrædelse af etikreglerne til etikudvalget og samtidig påpege dette overfor kollegaen, såfremt man bliver opmærksom på at etikreglerne brydes.

Hensynet til klienterne går forud for hensynet til en kollega, således som det også er anført i § 1 stk.2.

Delkonklusion

I dette afsnit B har jeg belyst hvad foreningens etikregler kræver af terapeuten. Reglerne er sammenhængende og relevante. Reglerne er nødvendige, men ikke tilstrækkelige. Der er ingen forældelsesfrist, hverken ved overtrædelse af tavshedspligten eller ved det seksuelle misbrug. Forældelsesfristen vil i givet fald beskytte terapeuten og ikke klienten. Forældelsesfristen har ingen indvirkning på den terapeutiske proces. Gennem eksempler har jeg også vist, at hverken reglen om påbud af tavshedspligt eller reglen om forbud mod en seksuel relation, under alle forhold, kan anses for at være rigtig eller være forkert.

I afsnit B træder foreningens krav til sine medlemmer tydeligt frem. Terapeuten skal være vidende, hensynsfuld og ansvarlig. Klientens personlige integritet skal respekteres. Terapeuten skal være en god kollega, men hensynet til klienten og foreningens etikregler står altid over hensynet til en fagfælle.

Det er påfaldende så lidt foreningen forsøger at beskytte sine medlemmers interesse. De manglende forældelsesregler og den udtrykkelige passus om, at hensynet til klienten altid går forud for hensynet til en kollega, siger tydeligt hvilken side foreningen har valgt at beskytte. Klienten defineres som den svage part. Den der skal beskyttes – mod terapeuten.

---

¹⁴ Etikreglerne § 3.

C. Valget af terapeut¹⁵

I afsnit C behandles et tema, som har indflydelse på den terapeutiske proces. Et tema, der bør resultere i, at der formuleres et regelsæt vedrørende terapiens indledende fase.

Etikreglerne indeholder intet om en eventuel kontrakt mellem terapeut og klient.

Med kontrakt forstår jeg en aftale mellem terapeut og klient om det terapeutiske forløb, hvor vilkår og betingelser for terapien gøres tydelig, og hvor alt hvad der ikke er umiddelbart indlysende, for såvel klient som for terapeut, trækkes frem, så begge parter kan vurdere, om et eventuelt terapiforløb kan få et positivt udfald.

I den terapeutiske efteruddannelse kaldes kontrakten undertiden 1.gangs samtalen, hvor undervisningen har fokus på ovennævnte forhold. Kontrakten behøver ikke at være skriftlig, og den må ikke være en hindring for en hensigtsmæssig udvikling i den terapeutiske proces. Kontrakten er ikke en håndfæstning.

En dygtig terapeut er en person, der kan formidle sin professionelle kompetence på en tillidsskabende måde. Det kræver, at terapeuten fortæller om sig selv, om sin uddannelse og om sine erfaringer som terapeut. Er der områder, som terapeuten fagligt ikke ønsker at arbejde med, skal det oplyses. Prisen for en terapitime skal oplyses, tidsfrister for afbud uden betaling skal oplyses, tavshedspligts reglerne og dens undtagelser skal gennemgås, og det skal oplyses, hvor man kan læse om etikregler for psykoterapi, samt hvor man kan orientere sig om foreningens klageregler.

Ovenstående har selvfølgelighedens karakter. Begge parter har ansvaret for, at disse oplysninger kommer frem. Anderledes forholder det sig med oplysninger som klienten ikke kan forudse og som er af betydning for terapien.

Hvis terapeuten har planlagt en længere bortrejse i den forventede terapiperiode, skal det oplyses. Hvis terapeuten har planlagt en forhøjelse af honoraret, skal det oplyses. Hvis terapeuten arbejder med såkaldte hjemmeopgaver, der kræver forberedelse forud for terapien, skal det oplyses. Kræver terapeuten, at et forløb altid skal afsluttes med en evaluering, som klienten skal betale, skal det oplyses. Kræver terapeuten, at klienten ikke stopper forløbet uden en form for opsigelsesvarsel, så skal det oplyses.

---

¹⁵ Szasz, Thomas. Afsnit 5. og Munch, Else. Side 71 f.

Det er min opfattelse, at der i etikreglerne bør stå en bestemmelse om, at alle, for klienten, uforudsigelige tiltag eller forandringer, der er planlagt af terapeuten, skal oplyses inden klienten giver endeligt tilsagn om et terapeutisk forløb.

En sådan kontrakt vil også underbygge bestemmelsen i vedtægternes § 2 stk. 4¹⁶

For terapeuten vil det også være hensigtsmæssigt at gøre sig klart, hvor langt han eller hun vil gå i terapien. Er der, for terapeuten, forudsigelige begrænsninger i det terapeutiske forløb, bør det indgå i aftalen med klienten.

Klienten kommer i terapi for at få et bedre liv og hvad nu, hvis dette ønske er i direkte modstrid med, hvad terapeuten forstår ved et bedre liv? Hvordan forholder terapeuten sig til en sådan modstridende opfattelse?

Mulige situationer:

En klient kommer for at få hjælp til en skilsmisse. Det fremgår af samtalen, at klienten alene har fokus på ægtefællens adfærd. Ægtefællen har alene skylden for det dårlige ægteskab. Terapeuten har den opfattelse, ”at nissen flytter med” ind i et nyt forhold, og at klienten også bør arbejde med sin egen uhensigtsmæssige adfærd. At klienten skal tage ansvar for sin del af konflikterne. Klienten afviser og fastholder, at det alene drejer sig om hjælp til den samtale, der skal være med ægtefællen. Terapeuten har, efter min opfattelse, pligt til at fortælle klienten om sin holdning, der jo også vil præge terapien. Vælger klienten at fastholde valget af terapeut, må terapeuten gøre op med sig selv, om han eller hun vil medvirke til en proces, der ensidigt sætter fokus på den ene af ægtefællernes ansvar for skilsmissen, og som, efter terapeutens opfattelse, ikke alene kan føre til noget negativt for begge parter, men som også kan udvikle sig til noget, der ligner et overgreb mod den anden ægtefælle.

En klient henvender sig for at få støtte til en samtale med sin hustru. Klienten oplyser, at han er hiv-positiv, biseksuel og, at han dyrker ubeskyttet sex med sin kone. Konen kender ikke til hans sygdom og til hans biseksualitet. Hvor længe skal terapeuten acceptere, at manden udskyder samtalen, og skal han sige, at han vil fortælle konen det, hvis ikke klienten gør det inden en bestemt frist? Hvad med tavshedspligten? Hvad hvis konen allerede er blevet smittet?

---

¹⁶ Foreningens formål er bl.a. ”at sikre brugerne tryghed i valget af psykoterapeut”

Følgers ”opskriften” i det efterfølgende afsnit om det moralske dilemma, kommer man til det resultat, at terapeuten har et selvstændigt ansvar for at forvalte den viden, at en person udsætter en anden person for en livsfarlig smitte, og at dette ansvar skal udmøntes i, at hustruen må advares.

Følges Kants pligtetik bliver resultat det samme. Vel er det mandens pligt at sige sandheden til sin kone, men hvis han ikke gør det, er det terapeutens pligt at sige det til hende, uanset konsekvenserne, der jo kan blive, at parterne skilles, eller hvis konen allerede er smittet, at hun bliver rasende og ønsker, at hun havde levet i uvidenhed om mandens biseksualitet.

Dansk Psykoterapeut Forenings menneskesyn med krav om ansvarlighed, i dette tilfælde ansvarlighed for en anden persons liv og helbred, giver det samme resultat. Konen skal underrettes.

Nogle klienter holder selvmord åben som en mulig udvej til at afslutte et ”dårligt” liv – underforstået, ”hvis terapien ikke lykkes, så tager jeg mig af dage”. Her må terapeuten gøre op med sig selv, om han eller hun vil arbejde under dette pres. Man kan sige, at denne mulighed jo altid foreligger for alle mennesker, men hvis der foreligger en konkret og åbenbar risiko for, at klienten vil begå selvmord, har terapeuten pligt til at overdrage klienten til de lægefaglige myndigheder.

Vurderer terapeuten, at han eller hun kan hjælpe klienten til et bedre liv, og vurderes det samtidig at risikoen for selvmord er begrænset, så ser man undertiden, at terapeut og klient indgår en såkaldt ”selvmordskontrakt”, hvor klienten forpligter sig til ikke at begå selvmord i terapiforløbet og indtil 3 måneder efter. Kontrakten er naturligvis en illusion, men den kan give arbejdsro for terapeuten – i det omfang terapeuten har tillid til, at klienten afstår fra selvmordet, og arbejdsro for klienten i det omfang klienten indtil videre opgiver tanken om at tage sig af dage.

Kontrakten, som indledning på et terapiforløb, er ikke alene en beskyttelse af klienten, men også en beskyttelse af terapeuten mod at havne i situationer, hvor terapien udvikler sig forudsigeligt dårligt, og hvor terapeuten har advaret og derfor nu må sige fra.

Det kan undre, at etikreglerne ikke indeholde et krav om oprettelse af en kontrakt mellem klient og terapeut inden terapien starter.

En kontrakt, hvor alle emner kommer frem, som terapeuten kender eller formodes at kende, og som er ukendte for klienten, kan være af afgørende betydning for en tillidsfuld relation mellem de to parter. Kontrakten beskytter primært klienten.

Foreningen bør stille følgende krav til sine medlemmer: ”Brug din viden og din erfaring. Vis forudsigelighed omkring den terapeutiske proces og del det med den kommende klient, så valget af terapeut bliver det rigtige valg for klienten.”.

D. Det moralske dilemma¹⁷

I opgaven er nævnt adskillige moralske dilemmaer uden angivelse af, hvad der må anses for at være den bedste udgang på problemet. Et moralsk dilemma er altid et personligt dilemma, knyttet til en aktuell situation, hvor der er flere udveje.

I litteraturen¹⁸ er flere forskellige modeller for refleksion i forbindelse med et moralsk dilemma. Jeg har taget udgangspunkt i Einar Aadlands bog, *Etik, dilemma og valg*. (se note 16), samt i det menneskesyn jeg finder i Dansk Psykoterapeut Forenings etikregler. Den anvendte model giver en systematik om relevante informationer, og gør den moralske dom tydelig for sin bruger. ”Dette er rigtigt”! Eller: ”Dette er forkert”!

Et konkret eksempel:

Klienten oplyser, at hun stjæler for at få råd til at betale terapien.

Når terapeuten får denne oplysning, er det vigtigt, at han eller hun spørger sig selv. Hvad er mine forudsætninger, personligt og fagligt? Hvilke tanker og følelser løber gennem hoved og krop? Terapeuten tager afstand fra at stjæle. Terapeuten bliver vred over at være inddraget i klientens tyveri. Terapeuten kender værdien af terapien, som må stoppe, hvis klienten ikke kan betale. Terapeuten må vurdere om oplysningen om tyveri, har indflydelse på den terapeutiske proces. Terapeuten ved også, at det drejer sig om små beløb i relation til arbejdsgiverens store indtægter og formue. Vælger terapeuten at fortsætte terapien, fordi han eller hun ikke mener det har betydning for den terapeutiske proces og fordi det drejer sig om ”småpenge”, melder der sig nye spørgsmål.

Hvad siger loven om tyveri og måske medvirken til tyveri? Hvad siger foreningens etikregler? Er der en sædvane på området og er det behandlet i faglitteraturen? Det er strafbart at stjæle – hvis det bliver opdaget. Etikreglerne siger ikke direkte noget om denne situation, sædvane er der ingen af og faglitteraturen siger heller ikke noget. Vælger terapeuten at se stort på risikoen for, at klienten bliver opdaget, må terapeuten se på konsekvenserne ved at fortsætte terapien. Klienten fortæller, at ægtefællen vil skilles, hvis terapien afbrydes. Klienten tror også, at hun vil dumpe til sin

¹⁷ EINAR AADLAND (2000) Side 232 ff.

¹⁸ Anne-Marie S. Christensen (2008) side 95 ff. , Severinsen, Morten. Side 23 ff. + note 16

forestående eksamen, hvis terapien afbrydes. Dumper hun, bliver hun fyret fra sit job. Består hun, venter der et avancement med en væsentlig lønfremgang. Klienten oplyser, at risikoen for at blive opdaget er minimal, og at hun vil lægge pengene tilbage, når hun får en højere stilling med dertil hørende løn. Terapeuten tror på sin klient. Stoppes terapien vil terapeuten også miste en indtægt. Terapeuten konkluderer, at nytteværdien ved at fortsætte terapien overstiger ulemperne. Som det sidste skal terapeuten begrunde sit valg, at fortsætte terapien finansieret ved tyveri, og nærmere begrunde den holdning, der ligger til grund for dette valg. Terapien står og falder med, at klienten stjæler. En begrundelse, der siger at tyveri er i orden, er det samme som at sige, at den private ejendomsret ikke skal respekteres. Det er klart i strid med loven og i strid med almindelig moralopfattelse. At stjæle er også en form for krænkelse af den personlige integritet.

Resultatet bliver, at terapien skal stoppe, og klienten må komme igen, når økonomien tillader det.

Der er tre niveauer i denne proces:

1. De personlige og faglige forudsætninger og værdier gøres klart for personen.
2. Situationens egenart. Hvilke pligter hører til denne situation.
3. Konsekvenser af handlingen og hvordan begrundes valget.

Aristoteles har fokus på situationen i sin helhed og resultatets rimelighed. Opskriften ligger tæt op ad Aristoteles fornuftskriterium og analyse. Svaret på de tre niveauer under ét, afdækker personens menneskesyn.

Foreningens menneskesyn kræver terapeutens ansvarlighed i relation til den terapeutiske proces og ansvarlighed for egen personlig integritet. Ved at bringe tyveriet ind i relationen mellem terapeut og klient, bliver den professionelle terapeutiske proces ødelagt, og terapeuten må tage ansvar og stoppe processen.

En terapeut har altid ret til at afvise en klient, men tager terapeuten den pågældende klient ind i et terapeutisk forløb, må terapien kun afbrydes, såfremt der foreligger saglige grunde for afbrydelsen. Saglige grunde kan være anført på forhånd i en eventuel kontrakt, og saglige grunde kan netop være, at terapien ikke længere lever op til det menneskesyn, foreningens etikregler udtrykker.

Afslutning og konklusion

I opgaven har jeg undersøgt de krav Dansk Psykoterapeut Forening stiller til sine medlemmer og de forudsætninger, der ligger i foreningens menneskesyn.

Jeg har undersøgt relevansen af disse forudsætninger, nemlig at vi som menneske har friheden til at vælge det gode liv under ansvar for vore handlinger. Uden valgfrihed ingen terapi. Uden viden om det gode liv, ingen mulighed for, at leve det gode liv, og uden ansvar for vore handlinger, ingen ansvarlighed for at opnå at leve det gode liv.

Forudsætningerne er ikke alene relevante. Det er også nødvendige forudsætninger, der skal være opfyldt, for overhoved at udøve psykoterapi.

Psykoterapeut Foreningens krav til medlemmerne, har jeg fundet i foreningens vedtægter og etikregler. Reglerne er formuleret som påbud og som forbud.

Tavshedspligten er et påbud. Den seksuelle relation og udnyttelsen er forbud. Gennem krav til medlemmernes uddannelse, supervision, terapi og praksiserfaring¹⁹ sikre foreningen, at medlemmerne har den nødvendige viden og implicit i dette, ligger et krav om, at terapeuten skal være dygtig og ansvarlig, vise respekt og være hensynsfuld overfor sine klienter.²⁰ Endelig er der en række bestemmelser, der er formuleret som en form for retlige standarder som f.eks. ”skal vise kollegial respekt og hensynsfuldhed”,²¹ eller ”terapien skal afsluttes på en terapeutisk forsvarlig måde”²². Sagt på en anden måde, ”vær en god kollega” og ”sørg for at få afsluttet dine terapier på en professionel og hensynsfuld måde”, ”relationen til dine klienter skal være ansvarlig og professionel”.

Dansk Psykoterapeut Foreningens menneskesyn afspejler foreningens syn på sine medlemmer og på sine medlemmer. Hvilken person skal jeg være for at være medlem af foreningen? Allerede denne formulering viser, at fokus er på personen. Terapeuten skal gøre det gode og det rigtige. Terapeuten skal handle i overensstemmelse med foreningens

---

¹⁹ Vedtægterne § 3.

²⁰ Jfr. Også Etikreglerne §1.2

²¹ Etikreglerne § 3.1

²² Etikreglerne § 2.14

vedtægter og etikregler. Dydsetikken er personorienteret, i modsætning til den deontologiske etik, der taler om moralske standarder, der er uafhængige af konsekvenserne og i modsætning til utilitarismen, der alene har fokus på konsekvenserne.

Foreningens etikregler er moralske domme, der udtrykker den sunde fornuft. Aristoteles' dydsetik er inspirationen.

I opgaven har jeg vist, at reglerne i vedtægter og i etikreglerne er relevante og sammenhængende for den terapeutiske proces. Jeg har også vist, at reglerne ikke er tilstrækkelige. Begreber som "dygtig" dækker i denne professionelle sammenhæng også over viden, empati og hensigt. "Hensigt" skal her forstås som "den gode vilje" til støtte for klienten.. Hele den terapeutiske proces skal være gennemsyret af "den gode vilje". Uden "den gode vilje", kan alle påbud og forbud forvandles til det stik modsatte af den oprindelige hensigt.

Jeg har også vist, at "den gode vilje" kan ændre et forbud og et påbud til det modsatte af, hvad reglen pålægger terapeuten. Forbuddet om den seksuelle relation er i visse situationer ikke gældende, og påbuddet om tavshed er i visse situationer heller ikke gældende., men den gode vilje skal altid være til stede.

Afsnit B i hypotesen:

Ethvert medlem af foreningen har pligt til at være veluddannet og ajour med ny teori på sit område, kunne anvende sin viden hensigtsmæssigt og med empati, være til rådighed for klienten med ansvar for den terapeutiske proces, og til støtte for en positiv personlig udvikling hos klienten. Terapeuten skal være respektfuld, opmærksom og kontaktfuld i relation til sine klienter.

Hele første sætning i hypotesen kan omskrives således: Terapeuten skal være dygtig og ansvarlig til nytte for klienten.

Anden sætningen i hypotesen kan omskrives således: Terapeuten skal respektere klientens integritet.

Med baggrund i mit projekt vil jeg konkludere at Dansk Psykoterapeut Forening har følgende krav til sine medlemmer: Et medlem af foreningen skal som terapeut være vidende og ansvarlig. Terapeuten skal respektere klientens integritet. Terapeuten skal give klienten tryghed i valget af terapeut.

Min konklusion er, at hypotesen og det endelige resultat ligger tæt op ad hinanden. Kravet om at være forudseende, lå ikke i mine første overvejelser, men vedtægternes § 2 stk. 4 inspirerede mig.

De moralske domme, der udtrykkes i konklusionen er af objektiv karakter. De er positive og de er almengyldige. Der er også min konklusion, at de specifikt formulerede regler om den seksuelle relation og tavshedspligten har så mange undtagelser, at en almengyldig generel formulering er at foretrække.

Udviklingen indenfor psykoterapien er gået fra den almene moralske opfattelse af, hvad der er anstændig adfærd mellem to mennesker, til en professionsmoral indenfor psykoterapien mellem terapeut og klient. Det er klart, at der i det professionelle forhold mellem klient og terapeut ligger et skærpet krav til mødet i terapien, der går ud over det møde, der er mellem to mennesker i almindelighed.

Spørgsmålet er, om der også går en udvikling fra denne professionsmoral til en almen moral? Svaret må være: Nej. Psykoterapien er en ny disciplin i denne sammenhæng, og den har ikke en udbredelse, der gør det rimeligt at antage, at påvirkningen også går den modsatte vej. Terapeuten kan naturligvis være en slags rollemodel for sine klienter og selve terapisesionen med skærpet opmærksomhed på tanker, følelser og adfærd, kan og skal udvikle klienten mod et bedre liv, så på den måde kan man sige, at terapeutens krav til sig selv om en stadig personlig udvikling kan påvirke den enkelte klient til at stille det samme krav til sig selv.

Det sidste spørgsmål er om der er en konflikt mellem den almene moralopfattelse og den professionelle moralopfattelse i psykoterapien? Kravet til terapeuten om tavshed vedrørende personlige forhold, kunne give en konflikt i f.eks. en retssag vedrørende forældremyndighed, hvor en af parterne går i terapi og hvor terapiens emne netop er rollen som forældre. I en retssag, hvor terapeuten er indkaldt med vidnepligt, kan dommeren bestemme, at tavshedspligten skal ophæves, og så skal terapeuten udtale sig. Professionens krav om tavshed må vige for samfundets krav om at få alle relevante oplysninger for at træffe den rigtige afgørelse. Svaret er: Nej, der er ingen konflikt. Den almindelige moralopfattelse er, at dommerens retsopfattelse udtrykker, hvad der er rigtigt og hvad der er forkert. Terapien handler om kontakten

mellem to mennesker, nemlig terapeut og klient. ”Spillereglerne”, eller ”hvad der er god opførsel” er de samme, når det drejer sig om et møde mellem to mennesker. Kravene til terapeuten ligner de krav vi stille til vore medmennesker. Vi skal kunne stole på hinanden. Vi skal være ansvarlige og vi skal vise respekt. Løftet om tavshed, hvad enten det er mellem terapeut og klient eller journalist og kilde, eller bare mellem to venner, rækker ikke længere end til situationer, hvor almenvellet kræver oplysninger af vigtighed for samfundet. Domstolene kan afgøre om dette løfte skal ophæves, og i yderste instans er politi og fængselsvæsen sat til at gennemtvinge afgørelsen.²³

-----oooooooooooo00000000000000000000oooooooo-----

Litteratur – og kildefortegnelse.

---

²³ Luban, David. *Professional Ethics*.

- Aristoteles. *Etikken*. (2000) Frederiksberg. Det lille Forlag.
- Christensen, Anne-Marie S.(2008) *Moderne dydsetik*. Århus, Århus Universitets Forlag.
- Gade, Anders (1997) *Hjerneprocesser. Kognition og neurovidenskab*. København. Frydenlund
- Groth, Jørgen. *Menneskesyn, drømme og etik*. I: Andreasen, Jan (red.) (1998) *Tillid og nærvær*. København. Frydenlund.
- Hartnack. Justus & Sløk. Johannes(red.)(1966) *David Hume*. København. Berlingske Forlag.
- Hougaard, Espen. *Videnskabelighed og etik* I: Andreasen, Jan (red.) (1998) *Tillid og nærvær*. København. Frydenlund.
- Klawonn.Erik. *Problemet om viljens frihed*. I. I: Kompendium (2008) *Materiale om viljens frihed og personlig identitet*. Syddansk Universitet.
- Koffka. K. (1935) *Principles of Gestalt Psychology*. London. Routledge & Kegan Paul.Ltd.
- Kringelbach. Morten L. (2004) *Hjernerum. Den følelsesfulde hjerne*. København. People's Press
- Luban, David. *Professional Ethics*. I: Frey, R.G. & Wellman, Heath. Christopher. (red.) (2003) *A Companion to applied ethics*. Oxford. Blackwell Publishers Inc.
- Munch, Else (1996), *Psykotterapi og etik*, København, Munksgaard.
- O'Neill. Onora. Kantian ethics. I: *A Companion to Ethics*. (1991) Oxford. Blackwell Publishers Ltd.
- Perls, Frederick S. (1969) *In and Out the garbage Pail*. Real People Press. Utah. USA.
- Severinsen, Morten.(2007) *Etik & Videnskabsteori i Sundhedsfagene*. Odense. Syddansk Universitetsforlag.
- Szazz, Thomas (1988), *The Ethics ofPsykoanalysis*. Syracuse, Syracuse University Press.
- Young, Robert. *The implications of determinism*. I: Singer, Peter (red.) (1993) *A Companion To Ethics*. Oxford. Blackwell Publishers Inc.
- Aadland, Einar (2000), *Etik. Dilemma og Valg*, København. Dansk psykolog Forlag.
- Bilag 1. Dansk Psykoterapeut Forenings vedtægter.

com_redmember	26		new sletter
---------------	----	--	-------------

Vedtægter

Dansk Psykoterapeutforenings vedtægter

Dansk Psykoterapeutforenings vedtægter er vedtaget 3. november 1993.

Seneste ændringer 12. april 2010.

§ 1. Navn og hjemsted

Foreningens navn er Dansk Psykoterapeut Forening – Foreningen af uddannede psykoterapeuter og psykoterapeutiske uddannelsessteder.

Foreningens hjemsted er København.

Foreningen er stiftet 24. februar 1993.

§ 2. Formål

Det er foreningens formål:

1. at sikre og udvikle kvaliteten af psykoterapeutisk arbejde og fremme uddannelse og forskning inden for psykoterapi

2. at fremme kontakt og erfaringsudveksling mellem medlemmerne samt med foreninger og organisationer, der arbejder med psykoterapi i såvel offentligt som privat regi

3. at føre forhandlinger med myndigheder og organisationer på medlemmernes vegne
4. at sikre brugerne tryghed i valget af psykoterapeut
5. at arbejde for at etablere statsanerkendte psykoterapeutiske uddannelser
6. at arbejde for at foreningens medlemmer kan opnå en offentligt anerkendt autorisation
7. at udbrede kendskabet til medlemmernes faglige kvaliteter og faglige aktiviteter

§ 3 Medlemskab

A. Individuelt medlemskab

1. Som medlem optages personer, der efter en relevant lang eller mellemlang videregående uddannelse af psykologisk, pædagogisk, socialfaglig eller sundhedsfaglig karakter samt en efterfølgende erhvervserfaring af mindst tre års varighed, har gennemført en af foreningen godkendt psykoterapeutisk efteruddannelse.
2. Som medlem kan efter en konkret vurdering optages personer med en forudgående uddannelse på tilsvarende niveau som nævnt i stk. 1 og en efterfølgende erhvervserfaring af mindst tre års varighed, som har gennemført en af foreningen godkendt psykoterapeutisk efteruddannelse.
3. Som medlem kan i særlige tilfælde optages personer, der ikke opfylder betingelserne i stk. 1 og 2 for forudgående uddannelse og erhvervserfaring, og som har sammensat og gennemført en psykoterapeutisk efteruddannelse på tilsvarende niveau som godkendt af foreningen.
4. Medlemskab indtræder den første i den måned, hvor optagelsesudvalget har truffet sin afgørelse om optagelse. Medlemskab forpligter til at overholde foreningens love og etikregler og berettiger til at benytte titlen Medlem af Dansk Psykoterapeutforening og forkortelsen MPF.
5. § 3 stk. 1 nr. 1, 2, 3 og 6 i de oprindelige vedtægter vedrørende de psykoterapeutiske

uddannelsers indhold skal gælde sideløbende indtil år 2013.

Medlemskab i henhold til overgangsreglerne behandles af optagelsesudvalget.

Oprindelige vedtægter, stadig gældende til 2013 sideordnet:

§ 3. Ordinært medlemskab

1. Som medlem kan optages personer, der har en grunduddannelse af mindst tre års varighed inden for social-, sundheds- og undervisningssektoren eller anden relevant uddannelse.

2. Herudover kræves psykoterapeutisk uddannelse inden for en eller flere af foreningen anerkendte psykoterapeutiske retninger, der i alt svarer til mindst:

Egen terapi: 250 timer i gruppe eller individuelt eller en kombination heraf

Supervision: 150 timer i gruppe eller individuelt eller en kombination heraf

Teori: 300 timer

3. Det samlede psykoterapeutiske uddannelsesforløb skal strække sig over mindst fire år. Heraf skal mindst tre år, der indeholder egen terapi og/eller supervision, være ét sammenhængende forløb.

4. Ansøgere, der ikke har uddannelse svarende til ovenstående, men som på anden måde har opnået et tilsvarende niveau, vil i særlige tilfælde kunne optages på dispensation.

B. Psykoterapeutiske uddannelsessteder

1. Som medlem optages de af foreningen godkendte psykoterapeutiske uddannelsessteder.

2. Bestyrelsen fastlægger de nærmere regler for godkendelse efter indstilling fra uddannelsesudvalget.

3. Generalforsamlingen godkender efterfølgende reglerne, og det indarbejdes i vedtægterne.

§ 4. Generalforsamlingen

1. Generalforsamlingen er foreningens højeste myndighed.

2. Den årlige ordinære generalforsamling afholdes i perioden mellem 1. februar og 31. marts.

3. Dagsorden for den ordinære generalforsamling skal mindst indeholde følgende punkter:

1. Valg af dirigent og referent.
2. Beretning om foreningens virksomhed i det forløbne år.
3. Forelæggelse af revideret regnskab til godkendelse.
4. Behandling af forslag fra bestyrelsen.
5. Behandling af indkomne forslag, der er bestyrelsen i hænde senest 21 dage før generalforsamlingen.
6. Valg af formand.
7. Valg til bestyrelsen.
8. Valg til uddannelsesudvalget
9. Valg til optagelsesudvalget vedrørende individuelt medlemskab.
10. Valg til etikudvalget.
11. Valg til kursusudvalget.
12. Valg af to revisorer og en suppleant.
13. Eventuelt.

4. Afstemning kan kun finde sted om de på dagsordenen opførte forhandlingspunkter samt om ændringsforslag til disse.

Stemmeberettigede er fremmødte individuelle medlemmer, der har været medlem i mindst tre måneder, og som har betalt kontingent.

5. Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes, når bestyrelsen finder det nødvendigt, og skal indkaldes, når mindst en tredjedel af foreningens medlemmer skriftligt anmoder om dette med angivelse af dagsorden.

6. Generalforsamlingsindkaldelse med angivelse af dagsorden skal tilsendes medlemmerne med mindst 30 dages varsel for den ordinære og 14 dage for en ekstraordinær generalforsamling.

§ 5. Bestyrelsen

1. Foreningen ledes af en bestyrelse med ni medlemmer, der vælges på generalforsamlingen, heraf to medlemmer efter indstilling fra uddannelsesforum.
2. Bestyrelsen er foreningens højeste myndighed mellem generalforsamlingerne.
3. Foreningens formand vælges af generalforsamlingen.
4. Bestyrelsens generalforsamlingsvalgte medlemmer vælges for to år ad gangen med fire medlemmer og en suppleant i lige år og fire medlemmer og en suppleant i ulige år.
5. Bestyrelsen konstituerer sig og vælger næstformand, sekretær og kasserer.
6. Bestyrelsesmøder afholdes, når formanden finder det fornødent, eller når mindst to bestyrelsesmedlemmer kræver det. Dagsorden skal angives.
7. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af bestyrelsens medlemmer er til stede. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget og i dennes fravær næstformandens.
8. Der skal foreligge skriftligt referat af bestyrelsens møder.
9. Bestyrelsen kan indkalde andre foreningsmedlemmer, når der er spørgsmål på dagsordenen, der særligt vedrører disse medlemmer.
10. Bestyrelsens møder er åbne for foreningens medlemmer. Dog kan ét medlem af bestyrelsen kræve mødet lukket.

§ 6. Forum for psykoterapeutiske uddannelsessteder

1. I januar kvartal indkaldes til det årlige medlemsmøde i uddannelsesforum. Indkaldelse skal ske med mindst 14 dages varsel med angivelse af dagsorden, herunder indstilling til valg til

bestyrelsen med et medlem i lige år og et medlem i ulige år jf. § 5 stk. 1., til etikudvalget (to personer), uddannelsesudvalget (tre personer) og kursusudvalget (to personer). Alle vælges for to år.

2. Formanden for uddannelsesudvalget aflægger beretning om udvalgets arbejde.

3. Stemmeberettigede er uddannelsessteder, der er optaget som medlem af foreningen. Hvert uddannelsessted har én stemme. Kun individuelle medlemmer af foreningen har adgang til det årlige uddannelsesforummøde og er valgbare til foreningens udvalg.

4. Uddannelsesforum drøfter konkrete og generelle tiltag på uddannelsesområdet. Uddannelsesstedernes økonomi, løn og ansættelsesforhold vedrører ikke uddannelsesforum.

5. Uddannelsesudvalget fungerer som forretningsudvalg for uddannelsesforum. Formanden for uddannelsesudvalget er ansvarlig for indkaldelse og afvikling af det årlige forummøde.

§ 7. Uddannelsesudvalget

1. Uddannelsesudvalget består af syv medlemmer, hvoraf tre vælges på generalforsamlingen, et medlem udpeges af bestyrelsen, og tre medlemmer vælges af uddannelsesforum.

2. Uddannelsesudvalget konstituerer sig på sit første møde med valg af formand og sekretær.

3. Udvalget følger udviklingen på de psykoterapeutiske uddannelser for at sikre en forsvarlig standard.

Udvalget tager stilling til konkrete uddannelsesspørgsmål vedrørende de psykoterapeutiske uddannelser. Udvalgets stilling er vejledende for uddannelsesstederne.

Udvalget bistår de enkelte uddannelsessteder med henblik på at opnå statslig anerkendelse.

Udvalget indkalder til det årlige uddannelsesforummøde med angivelse af dagsorden.

Udvalget har en vejledende funktion overfor bestyrelse, optagelsesudvalg og etikudvalg.

Uddannelsesudvalget udarbejder retningslinjer for de psykoterapeutiske efteruddannelser, der danner grundlag for optagelse i foreningen. Retningslinjerne forelægges generalforsamlingen til godkendelse.

§ 8. Optagelsesudvalget vedrørende individuelt medlemskab

1. Optagelsesudvalget består af tre medlemmer, heraf to valgt af generalforsamlingen og et udpeget af bestyrelsen. Et medlem og en suppleant vælges i lige år, og et medlem vælges i ulige år. Valget gælder for to år.

Optagelsesudvalget fastsætter selv sin forretningsorden.

Formanden for optagelsesudvalget aflægger beretning på generalforsamlingen.

Ethvert medlem i udvalget kan indbringe udvalgets afgørelse for bestyrelsen. Udvalget udarbejder en beskrivelse af optagelsespraksis efter § 3 stk. 2 og 3, der forelægges bestyrelsen til godkendelse, inden den lægges ud til orientering på hjemmesiden.

Ansøgning om optagelse skal besvares inden tre måneder. Afslag skal begrundes, og ansøgeren vejledes om mulighederne for evt. senere optagelse, såfremt bestemte betingelser efterfølgende kan opfyldes.

2. Anmodning om optagelse efter § 3 stk. 1 behandles af formanden for optagelsesudvalget, der efterfølgende orienterer udvalget. Anmodning om optagelse som medlem efter § 3 stk. 2, 3 og 4 behandles af optagelsesudvalget.

3. Anmodning om optagelse på fortegnelsen over psykoterapeuter i henhold til § 3 stk. 3 behandles af optagelsesudvalget.

§ 9. Optagelsesudvalget vedrørende psykoterapeutiske uddannelser

1. Optagelsesudvalget består af tre medlemmer, hvoraf to vælges på det årlige uddannelsesforum, og et medlem udpeges af bestyrelsen. I ulige år vælges et medlem og en suppleant for to år, og i lige år vælges et medlem for to år.

2. Optagelsesudvalget administrerer optagelsesbetingelserne i overensstemmelse med anvisning fra uddannelsesudvalg og bestyrelse.

3. Optagelsesudvalget udarbejder sin forretningsorden, der efterfølgende godkendes af bestyrelsen.

4. Optagelsesudvalget skal meddele sin afgørelse senest tre måneder efter modtagelse af ansøgning om medlemskab.

Afgørelsen kan være: "Medlemskab godkendt", "Medlemskab godkendt på betingelse af følgende ændringer er foretaget senest tre måneder efter denne meddelelse ..." og "Medlemskab afslået".

Afslag og betinget medlemskab skal være begrundet. Betinget medlemskab forudsætter accept fra ansøgeren samt en efterfølgende dokumentation for, at betingelserne er opfyldt.

Uddannelsesstedet har ret til en mundtlig forhandling med optagelsesudvalget, inden der træffes afgørelse vedrørende ansøgningen.

Formanden for udvalget aflægger beretning på den ordinære generalforsamling.

§ 10. Etikudvalget

1. Etikudvalget består af seks medlemmer. Et etikudvalgsmedlem udpeges af bestyrelsen. Tre medlemmer vælges af generalforsamlingen for to år ad gangen med to medlemmer i lige år og et medlem i ulige år. To medlemmer vælges af uddannelsesforum.

Der vælges en suppleant for et år ad gangen.

2. Etikudvalget vælger sin formand.

Etikudvalget arbejder selvstændigt og kan ikke modtage instruktioner fra bestyrelsen vedrørende konkrete afgørelser.

Etikudvalget fastsætter selv sin forretningsorden.

3. Etikudvalget kan af egen drift eller på foranledning af en konkret klage undersøge, om et medlem eller et uddannelsessted, der er medlem af uddannelsesforum, har overtrådt de etiske regler.

4. Etikudvalget træffer afgørelse ved almindeligt stemmeflertal, efter de involverede parter har haft lejlighed til at udtale sig.

Ved stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Etikudvalget redegør i medlemsbladet og på foreningens hjemmeside for sin praksis på baggrund af konkrete afgørelser.

Ved eksklusion af et medlem anføres navn og overtrædelse af den etiske regel, der begrundet eksklusionen.

5. Etikudvalget kan afvise klagen, udtale sin kritik, give pålæg om terapi og/eller supervision, suspendere medlemskabet i en tidsbegrænset periode i forbindelse med pålæg om terapi

og/eller supervision.

Suspension af medlemskabet kan maksimalt være på to år.

Finder etikudvalget, at klagen bør medføre udelukkelse af foreningen, indstilles dette til bestyrelsen.

6. Etikudvalgets afgørelse, hvor der er tale om påtale, pålæg eller suspension, kan af pågældende medlem inden 14 dage indbringes for bestyrelsen.

Bestyrelsen kan tiltræde etikudvalgets afgørelse, omgøre afgørelsen eller sende klagen tilbage til etikudvalget med anmodning om fornyet behandling i udvalget.

Beslutter bestyrelsen at ekskludere et medlem, kan pågældende anmode om, at afgørelsen tages op på førstkomende generalforsamling til endelig afgørelse.

Det af bestyrelsen udpegede medlem af etikudvalget deltager ikke i bestyrelsens behandling af sagen.

7. Etikudvalget tegner foreningen vedrørende psykoterapeutisk etik og kan af egen drift eller efter anmodning afgive udtalelse vedrørende konkrete spørgsmål.

Etikudvalget påser, at de etiske regler til enhver tid er tidssvarende.

Forslag til ændringer i de etiske regler forelægges bestyrelsen, der afgiver indstilling til den følgende generalforsamling.

8. Etikudvalgets formand aflægger beretning på generalforsamlingen for årets arbejde.

Konkrete afgørelser omtales med respekt af tavshedspligten.

§ 11. Kursusudvalg

1. Kursusudvalget består af otte medlemmer, fem generalforsamlingsvalgte, et medlem udpeget af bestyrelsen og to medlemmer valgt af uddannelsesforum.

2. Kursusudvalget arrangerer psykoterapeutiske kurser og foredrag.

3. Kursusudvalget udfærdiger retningslinjer for afholdelse af kurser og har den koordinerende funktion i forhold til lokale kursusudvalg.

4. Kursusudvalget vælger sin formand og fastsætter sin forretningsorden.

Formanden aflægger beretning på den ordinære generalforsamling.

§ 12. Kontingent

Kontingentet til individuelt medlemskab og medlemskab for uddannelsessteder fastsættes af bestyrelsen.

Kvittering for betalt kontingent er gyldigt medlemsbevis.

Bestyrelsen kan i særlige tilfælde helt eller delvist fritage et medlem for kontingentbetaling i op til tre år uden tab af stemmeret, valgbarhed og erhvervsansvarsforsikring.

Medlemmer, der er ophørt med at arbejde, betaler et årligt kontingent fastsat af bestyrelsen.

Erhvervsansvarsforsikringen ophører automatisk med kontingentreduktionen.

Manglende kontingentbetaling medfører tab af medlemsrettigheder.

§ 13. Regnskab og revision

Foreningens regnskab følger kalenderåret.

Regnskabet skal før den ordinære generalforsamling være revideret af to revisorer valgt blandt de af foreningens medlemmer, der ikke er medlem af bestyrelsen. De to revisorer og en revisorsuppleant vælges af generalforsamlingen for et år ad gangen.

§ 14. Økonomi

Foreningens midler anbringes i et eller flere anerkendte pengeinstitutter, således at de er rentebærende.

§ 15. Tegning og hæftelse

Foreningen forpligtes ved underskrift af to bestyrelsesmedlemmer, hvoraf den ene skal være formanden eller dennes stedfortræder.

Foreningen hæfter kun for sine forpligtelser med den af foreningen til enhver tid tilhørende formue. Der påhviler ikke foreningens medlemmer eller bestyrelsen nogen personlig hæftelse.

§ 16. Vedtægtsændringer

Til gennemførelse af vedtægtsændringer kræves, at forslaget vedtages af mindst to tredjedele af de tilstedeværende medlemmer på en ordinær generalforsamling.

Forslag til vedtægtsændringer udsendes senest 14 dage før generalforsamlingen.

§ 17. Udmeldelse

Udmeldelse af foreningen skal ske skriftligt til bestyrelsen med angivelse af udmeldelsesdato. Kontingent tilbagebetales ikke ved udmeldelse.

§ 18. Fortabelse af medlemsrettigheder

Over for et medlem, som bryder foreningens etiske regler eller som på anden måde modarbejder foreningens formål og virksomhed, kan bestyrelsen iværksætte sanktioner, herunder udelukkelse fra foreningen. Beslutning herom skal skriftligt begrundes over for pågældende medlem.

Beslutningen kan af det pågældende medlem begæres prøvet på næstfølgende ordinære generalforsamling.

§ 19. Opløsning

1. Til foreningens opløsning kræves mindst to tredjedele majoritet af samtlige foreningens medlemmer. Er to tredjedele af medlemmerne ikke til stede ved generalforsamlingen, skal bestyrelsen senest 30 dage efter indkalde til en ekstraordinær generalforsamling, hvor opløsning kan vedtages med tre fjerdedele af de tilstedeværende medlemmer.

2. Eventuel formue skal anvendes til uddannelse eller efteruddannelse af psykoterapeuter eller til humanitære formål. Endelig beslutning herom træffes af den opløsende generalforsamling med almindeligt flertal.

Vedtægterne vedtaget på den ekstraordinære generalforsamling i København 3. november 1993.

Seneste ændringer vedtaget på den ekstraordinære generalforsamling i København 12. april 2010.

Bilag 2. Dansk psykoterapeut Forenings etikregler.

[Log ind](#)

Etikregler

Dansk Psykoterapeutforenings etikregler gælder for alle medlemmer af foreningen

Etikreglerne er til for at sikre klientens interesser

§ 1. Almene bestemmelser

1.1 De etiske regler er bindende for alle medlemmer af foreningen.

1.2 Psykoterapeuten skal arbejde for at fremme klientens personlige og psykiske udvikling og sundhed. Hensynet til og respekten for klienten går forud for psykoterapeutens personlige interesser.

§ 2. Forhold til klienten

2.1 Tavshedspligt

Psykoterapeuten har, med de undtagelser der følger af lovgivningen, tavshedspligt vedrørende alle personlige forhold, erfaret under terapien.

Fremkommer oplysninger i terapien vedrørende personer under 18 år, der giver grund til at antage, at pågældende barn udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i fare, så har terapeuten pligt til at underrette de sociale myndigheder i barnets opholdskommune.

2.2 Videregivelse af oplysninger

At videregive oplysninger kræver samtykke fra klienten, medmindre der foreligger en udtrykkelig undtagelse.

Samtykke skal foreligge skriftligt og angive hvilke typer oplysninger, der må videregives til

hvem og til hvilket formål.

Samtykket kan altid tilbagekaldes og bortfalder efter 1 år.

Der kan videregives oplysninger, såfremt det sker til varetagelse af offentlige eller private interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den oplysningerne angår.

2.3 Klienten skal oplyses om sin ret til at se udtalelser, som psykoterapeuten har udfærdiget om klienten.

2.4 Samtykkeregler og vejledning vedrørende optagelse af terapi til forevisning i TV eller til anden forevisning i offentlige forsamlinger

1. Samtykke:

- a. Samtykkeerklæring fra klienten skal altid være skriftlig.
- b. Samtykkeerklæring kan til enhver tid tilbagekaldes.
- c. Samtykkeerklæring skal indeholde oplysning om formål med forevisning og målgruppe.

2. Vedrørende tilbagekaldelse af samtykke:

- a. Efter optagelse af terapiforløbet har klienten ret til umiddelbart at tilbagekalde samtykket uden nærmere begrundelse.
- b. Klienten har ret til at få forevist den redigerede udsendelse, inden den programsættes. Efter forevisningen har klienten ret til at tilbagekalde samtykket uden nærmere begrundelse.

3. Vedrørende børn og unge:

- a. Samtykke fra personer under 18 år må kun modtages med tiltrædelse af indehaveren af forældremyndigheden, der har samme rettigheder som klienten.
- b. Såfremt barnet tilbagekalder sit samtykke mod indehaveren af forældremyndighedens ønske, kan optagelsen ikke vises.
- c. Såfremt indehaveren af forældremyndigheden ikke kan tiltræde barnets samtykke, kan optagelsen ikke vises.
- d. Såfremt det drejer sig om optagelse af en familierapi, hvor en eller flere børn indgår, har hvert enkelt barn ret til at rådføre sig med en voksen udenfor familiekredsen, såvel før som under og efter optagelsen. Den offentlige forevisning må først finde sted, efter den voksne –

sammen med barnet – har gennemset den færdigredigerede udsendelse og udtrykkeligt sagt god for den.

4. Terapeutens forpligtelser.

- a. Den terapeut, der medvirker i en terapi til offentlig forevisning, må sikre sig, at klienten forstår rækkevidden af sit samtykke, ligesom terapeuten må sikre sig, at forevisningen tjener et lødigt formål.
- b. Indgår der børn i terapien, har terapeuten et særligt ansvar for, at barnets rettigheder ifølge ovenstående overholdes, samt at sikre, at terapien forløber på en sådan måde, at barnet ikke udstilles på en krænkende eller respektløs måde.
- c. Det påhviler terapeuten at orientere TV- produktionsselskaber og eventuelle filmselskaber om ovenstående etikregler og vejledning, og det anbefales, at de involverede selskaber ved deres underskrift tiltræder disse regler, inden optagelserne påbegyndes.

2.5 Psykoterapeuten må indskærpe, at deltagerne i gruppeterapi iagttager tavshedspligt.

2.6 Psykoterapeuten må indskærpe, at supervisor og andre deltagere i supervision iagttager tavshedspligt.

2.7 Opbevaring af journaler, skriftlige aktstykker, bånd etc. skal foregå forsvarligt med henblik på at forebygge misbrug af materialet.

2.8 Optagelser/fremvisning/afspilning af lyd- og/eller videobånd, der ikke falder ind under §2.4, kræver ligeledes klientens samtykke efter reglerne fastsat i §2.4.

2.9 Psykoterapeuten må ikke udnytte sin stilling som terapeut til skade for klienten.

2.10 Seksuel omgang mellem psykoterapeut og klient må ikke forekomme.

2.11 En forretningsmæssig tilknytning til en klient skal undgås, hvis den kan risikere at føre til en ikke professionel kontaktform.

2.12 Psykoterapeuten skal henvise klienten til anden behandling, når terapeuten ikke er kompetent til arbejde med de problemer klienten har.

2.13 Psykoterapeuten skal oplyse klienten om, hvorvidt det er muligt at få hjælp af det offentlige uden eller med ringe udgift for klienten.

2.14 Har psykoterapeuten påbegyndt en terapi, er han/hun ansvarlig for at denne afsluttes på en terapeutisk forsvarlig måde, evt. ved viderehenvielse til en anden kvalificeret psykoterapeut.

2.15 Ovenstående bestemmelser gælder også i et terapeutisk lærer/elev forhold.

§ 3. Forhold til kolleger

3.1 Psykoterapeuten skal vise kollegial respekt og hensynsfuldhed.

3.2 En psykoterapeut, der bliver opmærksom på, at et medlem af Dansk Psykoterapeutforening bryder de etiske regler, har pligt til at påpege det overfor medlemmet og rette henvendelse til Dansk Psykoterapeutforenings etikudvalg.

§ 4. Faglig standard

4.1 Hvis psykoterapeuten har personlige problemer, der hæmmer vedkommendes arbejde med klienten, skal psykoterapeuten søge hjælp til at løse problemerne.

4.2 Medlemmer af foreningen forpligter sig til at holde sig fagligt ajour gennem egen terapi, supervision og deltagelse i faglige kurser.

Ændret på den ordinære generalforsamling

i København den 15. marts 2002

Etikregler for uddannelsessteder der er medlem af uddannelsesforum.

1. Hvert uddannelsessted er forpligtet til at formulere egne interne etikregler. Disse regelsæt skal respektere etikreglerne i Psykoterapeut Foreningen, Sammenslutningen af Psykoterapeutiske Foreninger i Danmark (paraplyorganisation for EAP) og den europæiske organisation EAP.

2. De interne etikregler skal overholde følgende principper:

Habilitets- og kvalitetsregler for uddannelsen skal sikre

- beskyttelse af den studerendes personlige og indlæringsmæssige proces
- habiliteten for en person tilknyttet uddannelsen, hvor pågældende har flere roller

3. Uddannelsesstederne forpligter sig til at undervise i fagets etik og i etiske dilemmaer, samt sikre at ansatte og studerende kender de interne etikregler.

4. Etikssager, der vedrører forhold på et uddannelsessted kan bringes op i Psykoterapeut Foreningens etikudvalg.

Etikudvalgets afgørelser forpligter såvel uddannelsessted som ansatte, uanset medlemskab af foreningen.

I behandling af klagesager behandles klagen efter foreningens etikregler, suppleret med det pågældende uddannelsesstedets egne regler samt de her formulerede retningslinjer.

Såfremt foreningens og uddannelsesstedets etikregler er modstridende eller afviger fra hinanden er Psykoterapeut Foreningens etikregler gældende frem for uddannelsesstedets etikregler.

5. En sagsbehandling kan udmunde i følgende reaktioner:

1. klagen afvises som grundløs.
2. klagen afvises, da det ikke kan godtgøres at klagers anbringender er rigtige.
3. klagen giver anledning til kritik af ledelsen af uddannelsen.

4. klagen giver anledning til at pålægge uddannelsen at foretage faglige tiltag i relation til ledelse/uddannelse/lærergruppe
5. klagen giver anledning til at indstille til bestyrelsen, at uddannelsen pålægges at fjerne en lærer/ en uddannelsesleder fra uddannelsen
6. klagen giver anledning til at indstille til bestyrelsen, at uddannelsen fjernes fra foreningens hjemmeside og at uddannelsen ikke giver ret til optagelse i foreningen.

Etikudvalget fastsætter selv sin forretningsorden, herunder bestemmer hvordan en klage skal behandles og hvorledes en afgørelse skal bekendtgøres.

Vedtaget på generalforsamlingen d. 13. marts 2010.

Anslag 51.457

Abstract

The humanistic outlook of The Danish Society of Psychotherapists.

An examination of the humanistic outlook of The Danish Society of Psychotherapists and the rules of ethics, which expresses what the society considers as good behavior for its members.

A closer analysis shows, that the society for one thing has some expectations applying for everybody, for another has some conditions that only apply for the members of the society.

In the project the following hypothesis is put forward:

Within certain boundaries, any human being has the freedom to choose what he or she regards as a good life, with responsibility taken for one self and one's surroundings.

Members of the society has to be well educated and up to date with professional knowledge. A knowledge that has to be applied appropriately and with empathy. The therapist has to be available for the client with responsibility for the therapeutical process. The therapist has to be respectful to the client and with good ability for contact in the relationship with the client. The therapeutic process has to support a positive development for the client.

Having examined the set of rules and shown that it is relevant, coherent and meaningful, the conclusion is:

A member of the society has to be knowledgeable, considerate and responsible. The therapist has to respect the integrity of the client. The client has to be able to trust his therapist, at the therapist has to so provident, that the client can feel safe in the choice of therapist.